

Írni márpedig muszáj

A kilencvenes évek elején, amikor Jugoszláviában a polgárháború lángjai magasba csaptak, tetten értem anyámat, hogy egy kockás füzetbe valamit írogat. Mit tagadás, meglepődtem. A négy elemít végzett anyámtól nagyon távol állt az írók mesterkélt világa, ennek ellenére szeretett olvasni. Megkérdeztem, mi a szándéka ezzel a kockás füzetrel, mire szelíden, de kellő komolysággal azt válaszolta: olyan idöket élünk, fiam, hogy muszáj mindent leírni.

Azóta számtalan alkalommal kérdezték tőlem, mit gondolok az írásról, azon belül pedig a prózáról, vagy éppenséggel a magyar próza jövőjéről, de ennél őszintébb gondolatom sohasem támadt. Elemzéseink közben hiába hatolunk le abba az atavisztikus mélységbe, ahol a legősibb ösztöneink munkálkodnak, vagy emelkedünk föl a spiritualitás dimenzióiba, a lényeg mindig az, hogy írni muszáj, mert már ezer éve olyan idöket élünk.

Más népek is biztosan így vannak ezzel, de mi, magyarok, különösen. Történelmünk során mi is próbálkoztunk a várépítéssel, ám ebben sosem voltunk annyira jók, mint a prózairodalmunkban. Az előbbit kitartó ostrommal a hódítók bármikor lerombolhatták, de az irodalmunkban nem tehetett kárt sem a puska, sem az ágyúgolyó. Kézenfekvő és szükséges tehát, hogy mindig, minden korban megírjuk azt,

Majoros Sándor
(1956, Bácskossuthfalva)
író, Budapesten él,
József Attila-díjas

amit magunk körül tapasztalunk, és mert ezek a krónikák, a természetükből adódóan akkor is sokfélék, ha a szemtanúk egymás mellett állnak, az eredmény nem is lehet más, mint az elbeszélte változatosság, más szóval: kultúra-teremtő irodalom.

Anyám kézirásos szövegei folyóiratban ugyan nem mutatnának jól, de nekem egytől egyig mives novellák, mert ott van mögöttük az élet egy-egy szelete. Ilyen epizódokra gondolok: apám a hiperinflációs idökben a vállalatban megkapta a mintegy húsz német márkát érő fizetését, és azonnal rohant vele a piacra, hogy elkölthesse, de mire odaért, már csak egy almát vehetett rajta.

Magam sem próbálkoztam egyébbel, mint hogy a megélt valóságot felhajtóerőként használva a szülőföldemet ráírjam az irodalom térképére. Ha sikerül, akkor biztos lehetek benne, hogy anyám útját járom, ha nem, akkor kissé eltévedtem a szöveggyártás folyondáros labirintusában. A magyar próza ebből a megközelítésből nyelvünk, szokásaink, hagyományaink, fájdalommal vagy örömmel megélt élethelyzeteink összessége. Ha ünnepeljük, és ha hiszünk benne: az életet, a jövőt és a megmaradásunkat hirdetjük.

Majoros Sándor